

بسم الله الرحمن الرحيم

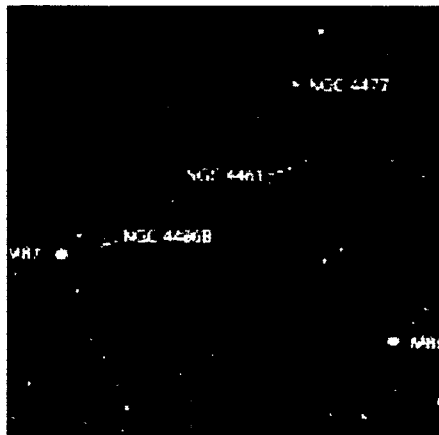
در این شماره می خوانید:

- ۴ نامه ها
- ۶ تازه ترین اخبار، ترجمه شادی حامدی آزاد و ذوالفقار دانشی
- ۱۱ اخبار داخلی
- ۱۳ در جستجوی دنیاهای دور، ترجمه و گردآوری کیارا عباس زاده
- ۱۸ آسمان در این ماه محسن ایرجی و فریبا پایروند ثابت
- ۲۳ بام حرفه ای ها: در جستجوی اجرام هاله کهکشان، گزارش از ذوالفقار دانشی و امیر حسن زاده
- ۲۶ المپیاد نجوم: قوانین کیلر، طلایه هزاره
- ۲۸ رصد در قلمرو کهکشان ها، علیرضا وفا
- ۳۲ پندهایی در رصد کهکشان ها، بابک امین تفرشی
- ۳۳ نجوم در اینترنت، شادی حامدی آزاد
- ۳۴ صفحه شما، زیر نظر فاطمه عظیم لو

کوهستان های شیلی از بهترین مناطق رصدی در جهان هستند. اخترشناس جوان ایرانی، دکتر سهراب راهوار همراه با گروهی از اخترشناسان با استفاده از تلسکوپ در کوهستان لاسیلا در شیلی، به دنبال ردیابی از اجرام فشرده در هاله کهکشان است ص ۲۳.

در شبی صاف و تاریک حتی با یک تلسکوپ کوچک آماتوری، بسیاری از کهکشان های درخشان خوشه سنبله دیده می شوند. محدوده خوشه سنبله، "قلمرو پادشاهی کهکشان ها" در آسمان است. ممکن است در میدان دید تلسکوپتان چندین کهکشان زیبا را در کنار هم ببینید ص ۲۸

* روی جلد: در گوشه و کنار کهکشان منظومه های سیاره ای ناشناخته بسیاری وجود دارند. اخترشناسان در جستجوی این جهان های دورند. تمام سیاره های فراخورشیدی شناخته شده، غول های گازی به بزرگی زحل و مشتری هستند. اما تا روزی که ابزارهای اخترشناسان توان کشف سیاره های زمین مانند را بیابند، شاید زمان چندان درازی نمانده باشد ص ۱۳.

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

دکتر رضا منصور

دکتر منصور وصالی

سر دبیر:

هیأت تحریریه:

دکتر محمدرضا خواجه پور

دکتر رضا منصور

محمدتقی میرترابی

دکتر منصور وصالی

مشاوران:

دکتر احمد کیاست پور

توفیق حیدرزاده

بابک امین تفرشی

مجید آل ابراهیم

ملیحه حجتی

نسرین شمس الله

فریبا ثابت

ویراستار:

مدیر اجرایی:

طراح:

حروفچینی:

اشتراک:

قاسم لو ۳۹۱۴۲۸۴

خاشع

لیتوگرافی:

چاپ:

شرکت زروان

فریدون پیرزاده

ناشر:

رئیس هیأت مدیره:

نشانی: تهران، کوی نصر (گیشا)، خیابان بلوچستان، کوچه ۷، شماره ۴، طبقه اول، کدپستی ۱۴۴۶۹، صندوق پستی: ۱۴۸۷-۱۵۸۷۵، تلفن: ۸۲۷۱۳۶۳ و ۸۲۷۲۵۰۷، ساعات کار ۸ تا ۱۶، دفتر مجله نجوم پنجشنبه ها تعطیل است.

پست الکترونیکی: nojum@nojum.net

سایت اینترنتی: www.nojum.net

برای نمود انجام شد گروه نجوم کاوک در مشهد نیز در اقدام حائلی برنامه رصد آسمان با تلسکوپ را برای اهالی روستای رباط سنگ در استان خراسان برگزار کرد دبیرستان دخترانه این روستا شامل یک روستا شامل یک گروه نجوم فعال است

در سعادت شهر فارس شهر کوچکی با شمار بسیاری از علاقه‌مندان به‌نجوم برنامه روز نجوم از خطابه‌های نماز

ساعت آفتابی آنالمتیک در بوستان ملت شهر رشت ساخته شد.

جمعه آغاز شد. در خطبه دوم امام جمعه شهر ضنی گرامیداشت روز بین‌المللی نجوم به‌آیه‌های نجومی در قرآن کریم اشاره شد. سپس نمازگزاران با تلسکوپ ۱۱ اینچ انجمن نجوم سعادت شهر به‌رصد لکه‌های خورشیدی پرداختند و طی شب نیز برنامه رصد ماه و سیارات برای عموم در یکی از مساجد شهر برگزار شد. از طرف انجمن نجوم سعادت شهر هفته اول اردیبهشت را هفته نجوم در سعادت شهر نامگذاری شد و برنامه‌های نمایش اسلایدهای نجومی در مدارس مختلف شهر اجرا شد.

روز بین‌المللی نجوم در سال آینده ۱۰ مه ۲۰۰۳ اعلام شده‌است که در ایران جمعه ۱۹ اردیبهشت برگزار می‌شود. از اکنون آماده‌باشید!

ساعت آفتابی آنالمتیک در رشت

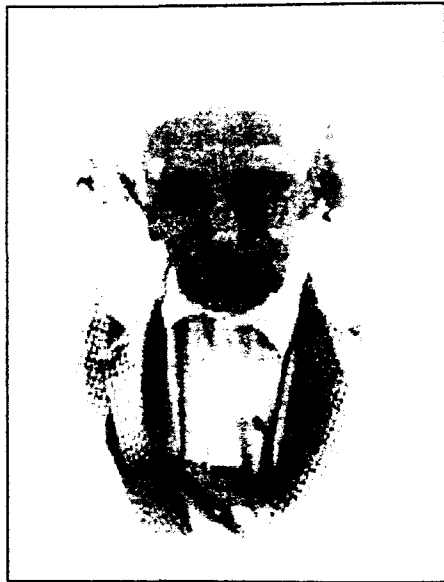
نخستین نمونه ساعت آفتابی آنالمتیک در ایران، روز یازدهم اسفند ۱۳۸۰ در بوستان ملت شهر رشت افتتاح شد. طراحی این ساعت کار مهندس محمد باقری (مدیر گروه تاریخ علم بنیاد دایره‌المعارف اسلامی) است و آقای ناصر حاج رضایی با پشتیبانی شورای اسلامی شهر رشت، شهرداری رشت و انجمن نجوم ثقب استان گیلان کار ساخت آن را انجام داده‌است.

گرچه کاربرد ساعت‌های آفتابی در ایران سابقه‌ای دیرینه دارد، با پیدایش ساعت‌های مکانیکی و الکترونیکی استفاده از ساعت‌های آفتابی تقریباً منسوخ شد. اما جذابیت‌های محاسباتی نجومی و هنری ساعت‌های آفتابی موجب شده‌است امروزه در بسیاری از کشورها از این ابزار برای مقاصد آموزشی و تربیتی استفاده شود. ساعت آفتابی آنالمتیک نوعی ساعت آفتابی است که در آن قلمت ناظر، شاخص ساعت است. ناظر بناوجه‌بمالمی که در آن قرار دارد، روی موضع مناسب می‌ایستد. سایه‌آور بر شمارهای ساعت، زمان خورشیدی محلی (حقیقی)

را تسل می‌دهد. بست الکترونیکی انجمن نجوم ثقب استان گیلان: saghebigilan@yahoo.com

زندگی یعنی امید و حرکت

آرزو برای شما و برای فرزندان شما و برای کسانی که دلمان می‌خواهد در ایرانی چشم به‌جهان بگشاید بهتر از آن که امروز داریم ایرانی آباد، آزاد و دانا تحقق این

امید حرکتی شایسته مردان و زنان عمل می‌طلبد. زندگی یعنی امید و حرکت ...

بخشی از نلمه استاد احمد بیرشک را به‌کمیته برگزاری بیست و پنجمین کنفرانس ریاضی خواندید. پژوهشگر گاهشماری و چهره سرشناس علمی و فرهنگی در ایران، احمد بیرشک، روز چهاردهم فروردین در سن ۹۵ سالگی درگذشت. استاد بیرشک در سال‌های گذشته سرپرستی دانشنامه بزرگ فارسی را برعهده داشت و باوجود کهولت در کار خود تلاش، دقت و وقت‌شناسی بی‌مثالی داشت. او در سال‌های پژوهشی زندگی خود، گروه‌ها و مراکز فرهنگی بسیاری را بنیان گذاشت و بیش‌از همه در راه شناخت و معرفی گاهشماری ایرانی کوشید. چنانکه یکی از معروفترین آثار او، کتاب ارزشمند گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله است که تطبیق سه گاهشماری هجری شمسی، هجری قمری و میلادی را انجام می‌دهد (چاپ سوم این کتاب در سال ۱۳۸۰ با عنوان گاهشماری ایرانی برای ۵۴۲۱ سال تنظیم شده‌است). در میان بیش‌از یکصد جلد کتاب به‌جای مانده از آثار احمد بیرشک، زمینه‌های مختلف پژوهشی همچون ریاضیات، کتاب‌های تاریخی، خودآموزهای علمی برای مدارس و همچنین آثار نجومی به‌چشم می‌خورد. ترجمه و تالیف کتاب‌هایی همچون اینشتین، جهان، یک، دو سه، بی‌نهایت و فرض و اسطوره در فیزیک نظری، استاد بیرشک در سال‌های پایانی زندگی به‌تهیه دانشنامه خودآموز اخترشناسی مشغول بود که مناسفانه این کار تا‌تمام نماند. چاپ سوم این کتاب در سال ۱۳۸۰ با عنوان گاهشماری ایرانی برای ۵۴۲۱ سال تنظیم شده‌است.

پژوهش‌های احمد بیرشک سبب شد که دانشگاه شهید

بهمنی تهران، دکتری افتخاری به‌و اعطا کند. هم‌چنین در هفتم فروردین ۱۳۸۱ هجرت وزیران به‌منس سم قرن کونست خستگی‌ناپذیر احمد بیرشک نشان دولتی درجه یک دانش را به‌و اعطا کردند. در سال ۱۳۷۷، دکوتش موسی کرمی، بیرشک نلمه کتبی در تجلیل از اسلا بیرشک به‌چاپ رسید (انتشارات دانشگاه شهیدبهشتی) که شامل زندگی‌نامه و سیر پژوهش‌ها و فعالیت‌های اوست.

بین که عمر به‌پایان خود رسید و هنوز هزار غنچه نشکفته در دل است مرا
بین که چهره زیبای آرزو و امید به‌رغم بیک اجل، در مقابل است مرا

شعر از احمد بیرشک - روحش شاد و راهش پاینده

چند خبر کوتاه

در اهواز، سوم تا پنجم اردیبهشت، دومین همایش علمی - کاربردی فیزیک در گروه فیزیک دانشگاه شهید چمران برگزار شد. علاوه بر سخنرانی‌ها، این همایش با نمایشگاه و کارگاه‌های آموزشی همراه بود. موضوع مقالات ارائه‌شده شامل تمامی گرایش‌های فیزیک و به‌خصوص نجوم بود.

برنامه‌های بهاری، شاخه آماتوری انجمن نجوم

ایران با بارندگی سنگین به‌هنگام دومین ماراثن مسیه آغاز شد. صبح ۲۲ فروردین شرکت‌کنندگان از نقاط مختلف تهران و شهرهای دیگری از جمله اصفهان، شیراز، فسا، مشهد، کرمانشاه و سمنان گردآمده بودند تا راهی کویر سمنان شوند اما برنامه لغو شد و به‌یک جلسه سخنرانی و آشنایی گروه‌های نجومی و منجمان آماتور شرکت‌کننده تبدیل شد. زمان ماراثن مسیه در سال بعد طی ماه‌های آینده از طرف انجمن نجوم ایران اعلام خواهد شد.

همچنین سومین باشگاه نجوم روز ۲۸ فروردین در تالار گروه فیزیک دانشگاه تهران با موضوع اجتماع سیارات و بررسی مشکلات برخی از گروه‌های نجومی حاضر در برنامه برگزار شد. باشگاه نجوم طی سال ۱۳۸۱ چهارشنبه آخر هر ماه برگزار می‌شود.

در نیشابور، شب سوم اسفند ۱۳۸۰، بیش از ۲۰۰ نفر

از علاقه‌مندان به‌آسمان شب در یکی از فرهنگسراهای شهر در یک شب نجومی شرکت کردند. این برنامه با همکاری انجمن علمی فرهنگی خیام نیشابوری و باشگاه دانش‌پژوهان جوان در این شهر برگزار شد. علاوه بر برنامه رصد آشنی زاکاریان به‌نمایش اسلایدهای زیبایی از آسمان شب پرداخت.

